

Д.А. Шигаль

**Історія
держави і права
зарубіжних країн**

Курс лекцій

3-є видання

Харків
Видавництво «НТМТ»
2012

Шигаль Д.А.

Історія держави і права зарубіжних країн: Курс лекцій /
Д.А. Шигаль. – 3-є вид., переробл. та доповн. – Харків: «НТМТ»,
2012. – 320 с.
ISBN 978-617-578-028-2

В курсі лекцій відповідно до навчальної програми з історії держави і права зарубіжних країн розглядаються виникнення, розвиток і функціонування держави і права зарубіжних країн з найдавніших часів до другої половини 20 ст. Курс лекцій побудований за чіткою системою, викладення матеріалу є логічним і послідовним. Для кращої орієнтації у викладеній інформації кожній лекції передусе добре розроблений план. Завдяки висвітленню в курсі лекцій лише найсуттєвіших історико-правових явищ, він може слугувати своєрідним довідником з історії держави і права зарубіжних країн.

Для студентів, аспірантів та викладачів вищих юридичних навчальних закладів, а також всіх, хто цікавиться даною проблематикою.

УДК 340.15:341
ББК 67.2(4/8)

Перепечатування заборонено
© Шигаль Д.А., 2012

ISBN 978-617-578-028-2

ЗМІСТ

Вступ	8
Лекція №1. Предмет, метод і періодизація історії держави і права зарубіжних країн	9
1. Предмет історії держави і права зарубіжних країн	9
2. Методи історії держави і права зарубіжних країн	10
3. Періодизація історії держави і права зарубіжних країн	11
Лекція №2. Держава і право країн Стародавнього Сходу	13
1. Виникнення давньосхідної держави	13
2. Державний лад країн Стародавнього Сходу	15
3. Суспільний лад країн Стародавнього Сходу	18
4. Право в країнах Стародавнього Сходу (на прикладі законів царя Хаммурапі)	21
Лекція №3. Держава і право Стародавніх Афін	26
1. Становлення Афінської держави	26
2. Державний лад Афін у період розвинутої державності (5-4 ст. до н.е.)	31
3. Суспільний лад Стародавніх Афін	33
4. Основні риси права Стародавніх Афін	33
Лекція №4. Держава і право Стародавнього Риму	35
1. Становлення Римської держави	35
2. Державний лад Риму у період республіки	39
3. Перехід Риму від республіки до імперії	42
4. Державний лад Риму у період імперії	43
5. Суспільний лад Стародавнього Риму	46
6. Право Стародавнього Риму	47
Лекція №5. Держава і право Франків	56
1. Виникнення держави Франків	56
2. Розвиток франкської державності	57
3. Державний лад Франкського королівства	60
4. Суспільний лад Франкської держави	62
5. Салічна правда	62

Лекція №6. Державність середньовічної Франції	66
1. Ранньофеодальна монархія	66
2. Станово-представницька монархія	69
3. Абсолютна монархія	72
Лекція №7. Державність середньовічної Німеччини	77
1. Ранньофеодальна монархія	77
2. Станово-представницька монархія	79
3. Абсолютна монархія	82
Лекція №8. Державність середньовічної Англії	85
1. Ранньофеодальна монархія	85
2. Станово-представницька монархія	88
3. Абсолютна монархія	91
Лекція №9. Буржуазна революція в Англії (1640-1658 рр.)	95
1. Причини і передумови революції	95
3. Основні етапи революції	101
4. Наслідки революції	105
Лекція №10. Буржуазна революція у Північній Америці (1773-1787 рр.)	107
1. Північноамериканські колонії Англії та їх розвиток	107
2. Причини і передумови революції	109
4. Основні етапи революції	113
5. Наслідки революції	123
Лекція №11. Буржуазна революція у Франції (1789-1794 рр.) .	124
1. Причини і передумови революції	124
2. Рушійні сили і завдання революції	129
3. Основні етапи революції	129
4. Наслідки революції	145
Лекція №12. Буржуазна революція у Німеччині (1848-1849 рр.) 146	
1. Причини і передумови революції	146
2. Рушійні сили і завдання революції	150
3. Загальна характеристика революції. Франкфуртська конституція 1849 р. Пруська конституція (або Конституційна хартія Пруссії) 1850 р.	151

4. Наслідки революції	156
-----------------------------	-----

Лекція №13. Виникнення і розвиток буржуазної конституційної монархії в Англії

1. Формування буржуазної конституційної монархії в Англії	157
2. Розвиток конституційної монархії у 18 ст.	163
3. Виборчі реформи 19 ст.	166
4. Розвиток конституційної монархії у 19 ст.	170

Лекція №14. Соціально-політичний розвиток Франції у 1795-1870 рр.

1. Термідоріанський переворот. Конституція 1795 р.	173
2. Імперія Наполеона 1. Конституція 1799 р.	175
3. Реставрація монархії Бурбонів. Конституційна хартія 1814 р. .	180
4. „Липнева монархія”. Конституційна хартія 1830 р.	183
5. Друга республіка. Конституція 1848 р.	185
6. Друга імперія. Конституція 1852 р.	188

Лекція №15. Державний розвиток США у 19 ст.

1. Розвиток державного ладу США наприкінці 18 – на початку 19 ст.	191
2. Формування двопартійної системи США	193
3. Громадянська війна 1861-1865 рр.	194
4. Еволюція державного ладу США у другій половині 19 ст.	201

Лекція №16. Утворення Німецької імперії у 1871 р.

1. Об'єднання Німеччини через Пруську монархію	204
2. Конституція Німеччини 1871 р.	206
3. Державний розвиток Німеччини у другій половині 19 ст.	208

Лекція №17. Третя республіка у Франції

1. Революційні події 1870-1871 рр.	211
2. Паризька комуна 1871 р.	213
3. Ствердження Третьої республіки	216
4. Конституційні закони 1875 р.	217
5. Розвиток Третьої республіки наприкінці 19 – у першій половині 20 ст.	218
6. Народний фронт	221

Лекція №18. Державний розвиток США у 20 ст.	223
1. Соціально-економічний розвиток США у 20 ст.	223
2. Економічна криза в США 1929-1933 рр. та її подолання	224
3. Еволюція державного ладу США у 20 ст.	231
Лекція №19. Веймарська республіка у Німеччині	236
1. Листопадова революція 1918 р. у Німеччині	236
2. Наслідки Першої світової війни для Німеччини	239
3. Веймарська конституція 1919 р.	240
4. Розвиток Веймарської республіки	242
5. Причини кризи Веймарської республіки	244
Лекція №20. Встановлення нацистської диктатури	247
1. Прихід фашистів до влади	247
2. Встановлення нацистської диктатури	250
3. Механізм фашистської диктатури	251
4. Економічна політика нацистського режиму	254
5. Ідеологічна політика нацистів	256
Лекція №21. Зміни в державному ладі Англії у 20 ст.	258
1. Загальний розвиток Великобританії у 20 ст.	258
2. Еволюція партійної системи	259
3. Зміни у державному ладі Великобританії	260
Лекція №22. Четверта і П'ята республіки у Франції	265
1. Четверта республіка у Франції	265
2. П'ята республіка у Франції	269
Лекція №23. Конституційний розвиток Індії	274
1. Національно-визвольний рух в Індії після Першої світової війни	274
2. Державний розвиток Індії після Другої світової війни	280
3. Конституція Індії 1949 р.	282
Лекція №24. Виникнення та розвиток англосаксонської і континентальної систем права	284
1. Загальна характеристика буржуазного права	284
2. Особливості англосаксонської системи права	286

3. Особливості континентальної системи права	287
4. Право Великобританії	289
5. Право Франції	293
6. Право США	301
7. Право Німеччини	310
Література	318